

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 123/2014-63

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Lálíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť L. H., zastúpeného advokátom JUDr. Daliborom Kuciaňom, Advokátska kancelária, Nitrianska 5, Piešťany, pre namietané porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva L. H. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 porušené boli.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. L. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 418 € (slovom štyristoosemnaásť eur), ktorú je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Dalibora Kuciaňa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti L. H. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 123/2014-37 z 19. marca 2014 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal v časti sťažnosť L. H. (ďalej len „sťažovateľ“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“). Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 6 ústavy, bola sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietnutá.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T/13/2007-206 z 10. mája 2007 uznaný vinný zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. a) a b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu vymeraný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov a 4 mesiacov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Krajský súd na odvolanie prokurátora rozhodol rozsudkom č. k. 6 To/76/2007-243 zo 4. októbra 2007 o zrušení rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 T/13/2007 z 10. mája

2007 a uznal sťažovateľa vinným z tej istej trestnej činnosti s tým, že mu vymeral trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 8 mesiacov taktiež so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. V dôsledku nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 podal sťažovateľ na okresnom súde 27. decembra 2012 návrh na obnovu konania v jeho právoplatne skončenej veci vedenej pod sp. zn. 4 T/13/2007. Okresný súd uznesením sp. zn. 2 Nt/66/2012 z 26. februára 2013 rozhodol o zamietnutí sťažovateľom podaného návrhu na obnovu konania z dôvodu nezistenia podmienok obnovy konania podľa § 394 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Krajský súd rozhodol svojím uznesením č. k. 6 Tos/55/2013-37 z 11. apríla 2013 o zamietnutí sťažovateľom podanej sťažnosti podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V ostatnom podal sťažovateľ na ústavnom súde sťažnosť.

3. Argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti je rozdelená do dvoch rovín.

3.1 V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ opierajúc sa o nálež ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ako aj v dôsledku skutočnosti, že nevykonaním mu uložený trest odňatia slobody, tvrdil, že *«Nakoľko nálež Ústavného súdu SR bol Ústavným súdom SR vyhlásený v Zbierke zákonov časť ustanovenia na základe, ktorého mi bol uložený trest stratila účinnosť čo je kogentne samo o sebe dôvodom na obnovu konania podľa Trestného poriadku (§ 41b zákona 38/1993 Z. z. neobsahuje slovné spojenie „môže byť“ dôvodom, ale „je“ dôvodom na obnovu konania) a právoplatný rozsudok nebol vykonaný sú bez všetkého splnené podmienky na povolenie obnovy konania a prostredníctvom svojich obhajcov som žiadal Krajský súd v Trnave, aby odvolací súd napravil tento nežiaduci protiprávny stav navodený Okresným súdom Trnava (rozhodovanie mimo ústavného rámca) a Okresnou prokuratúrou Trnava (ako garant zákonnosti a ústavnosti mal bez všetkého súhlasiť s povolením obnovy konania) a povolil obnovu konania.»*. K postupu okresného súdu namietal, že sa *„... absolútne nemal čo zaoberať primeranosťou trestu, tak ako sa zaoberal. Posudzovanie trestnosti činu, ukladanie trestu a jeho primeranosť je relevantná až po povolení obnovy konania, t. j. v obnovenom konaní, a nie v konaní o povolení obnovy konania“*, a krajskému súdu vytkol to, že *„... si dôvody zamietnutia návrhu na povolenie obnovy konania protiústavne a nezákonne osvojil...“*,

a oba sudy „... prejudikovali i výšku trestu..., čo je ústavne neudržateľné a netolerovateľné“.

3.2 V druhej rovine svojej argumentácie poukazuje na porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keď dôvodí, že «... že JUDr. Pavlovi SLÁDKOVI napadla moja trestná vec po podaní odvolania proti „nezákonnému“ trestu (nebol uložený pri dodržaní asperačnej zásady) ako predsedovi senátu pod sp. zn. 6 To/51/2007, ktorý túto vec ako predčasne predloženú vrátil prvostupňovému súdu. Následne vec napadla do senátu, ktorý mi uložil trest pri drakonickej aplikácii protiústavného návetia. V tomto senáte opäť sedel JUDr. Pavol SLÁDOK, ten istý JUDr. Pavol SLÁDOK sediaci v senáte, ktorý zamietol moju sťažnosť proti zamietnutiu návrhu na povolenie obnovy konania. JUDr. Pavol SLÁDOK mal namietnuť svoju predpojatosť pre pomer k veci a pre pomer k obžalovanému a byť vylúčený z vykonávania úkonov, a nie rozhodovať.». V závere svojej argumentácie sťažovateľ zvýraznil, že „Je predsa nemysliteľné a nepredstaviteľné, aby sudca, ktorý mi v roku 2007 zvýšil trest na základe asperačnej zásady, ktorá je a bola protiústavná mi v roku 2013 povolí obnovu konania“.

4. Sťažovateľ ústavný súd žiadal, aby o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, čl. 49 a čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 04. 2013, čk. 6 Tos/55/2013-37, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 26. 02. 2013, č. k. 2 Nt/66/2012-, boli porušené.

II. Ústavný súd SR uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 04. 2013, čk. 6 Tos/66/2013-37 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci.

III. E. H. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 €... ktorému ich je Krajský súd v Trnave a Okresný súd Trnava povinný solidárne vyplatiť...

IV. Krajský súd v Trnave a Okresný súd Trnava sú povinné uhradiť trovy právneho zastúpenia...“

5. V rámci predbežného šetrenia veci si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu kompletný spisový materiál týkajúci sa trestnej veci sťažovateľa vedený na tomto súde pod sp. zn. 4 T/13/2007, ako aj písomné vyjadrenie predsedu krajského súdu, generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

6. K sťažnosti sa vyjadril predseda krajského súdu listom sp. zn. Spr. 500/13 z 23. septembra 2013. Predseda krajského súdu zastáva názor, z ktorého vyplýva, že *«V aplikačnej praxi súdov v území obvodu Krajského súdu v Trnave ako i ostatných súdov na území SR sú výkladové problémy súvisiace s vyššie citovaným zákonným ustanovením a to hlavne v tom smere, či samotný nález ÚS SR č. PL. ÚS 106/2011-85 z 28. 11. 2012 je „automaticky“ (obligatórne) dôvodom na povolenie obnovy konania vo výroku o treste s nevyhnutnosťou revidovania tohto v prospech osoby odsúdenej, resp. či pri skúmaní podmienok na povolenie obnovy konania sa má postupovať v zmysle príslušných ustanovení trestného poriadku (ust. § 394 ods. 1 Tr. por.), ktoré ustanovenie umožňuje povoliť obnovu konania, ak bol pôvodne uložený trest v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu ... dotknuté súdy vo svojich rozhodnutiach pri posudzovaní podmienok umožňujúcich povoliť obnovu konania vychádzali z príslušných ustanovení trestného poriadku, tak ako je uvedené v ustanovení § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 zb. v jeho záverečnej časti v ktorej toto (zákonné ustanovenie) priamo odkazuje pri posudzovaní dôvodov na obnovu konania na príslušné ustanovenia trestného poriadku. Postup okresného súdu aj krajského súdu v namietaných uzneseniach, ako aj samotné rozhodnutie považujem za súladné so zákonom, ako i obvyklou súdnou praxou. V zmysle tejto (súdnej praxe) uplatňovanej v obvode Krajského súdu v Trnave resp. iných krajských súdov prevláda názor, že povoliť obnovu konania vo výške trestu uloženému odsúdenému v smere jeho revidovania v prospech osoby odsúdeného nie je možné automaticky, ale je potrebné skúmať príslušné zákonné podmienky uvedené v ust. § 394 ods. 1 Tr. por.*

V súvislosti s namietaním sudcu krajského súdu (JUDr. Pavla Sládka) uvádzam, že menovaný sa zúčastnil ako člen senátu odvolacieho súdu rozhodovania o odvolaní

a súčasne v rámci rozhodovania odvolacieho súdu o sťažnosti ods. L. H. o zamietnutí sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu OS TT pod sp. zn. 2Nt/66/2012 z 26. 2. 2013.

V zmysle ustanovenia § 397 ods. 2 Tr. por. o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni. Dotknutý sudca tunajšieho súdu (JUDr. Pavol Sládok) sa prvostupňového konania v trestnej veci proti obž. L. H. nezúčastnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto navrhujem, aby Ústavný súd SR sťažnosť ods. L. H. ako neopodstatnenú odmietol.».

7. K sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril aj generálny prokurátor listom č. k. IV/2 Spr 16/13-13 z 21. októbra 2013, z ktorého vyplýva, že „S poukazom na aktuálnu právnu úpravu v intenciách nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 generálna prokuratúra v prvom rade oboznámila podriadené prokuratúry s listom predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. marca 2013, s obsahom ktorého sa stotožnila. V zmysle neho prokurátori sú povinní na podklade oznámenia súdu o použití ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona v konkrétnom prípade bezodkladne informovať odsúdeného o okolnosti, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie obnovy konania. Súčasne od podriadených prokuratúr sú zhromažďované poznatky o spôsobe uplatňovania citovaného nálezu. Doposiaľ postup podriadených prokuratúr nebol predmetnom osobitnej úpravy.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011, ktorým bola vypustená časť ustanovenia za bodkočiarkou § 41 ods. 2 Trestného poriadku, bezprostredne sa dotýka všetkých odsudzujúcich rozsudkov, v ktorých bol trest ukladaný podľa asperačnej zásady, s podmienkou, že trest nebol doposiaľ vykonaný.

Sťažovateľ, ako je zrejmé z obsahu sťažnosti, sa domáhal s odkazom na citovaný nález povolenia obnovy konania v jeho trestnej veci.

Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky, na podklade ktorého došlo k strate účinnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia, je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku (§ 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov). Týmto ustanovením

došlo k rozšíreniu taxatívnych dôvodov pre povolenia obnovy konania upravených v Trestnom poriadku.

... ak aj páchatel'ovi bol uložený trest napr. pri hornej hranici trestnej sadzby zvýšenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona (táto časť ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona nebola nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 zrušená), ani čiastočné zrušenie asperačnej zásady nemusí mať vplyv na primeranosť uloženého trestu.

Zrušenie časti asperačnej zásady totiž neznamená, že trest musí byť uložený pod jednu polovicu trestnej sadzby pôvodne určenej - zvýšenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v znení platnom pred vydaním predmetného nálezu, alebo že by trest uložený pri hornej hranici trestnej sadzby odňatia slobody zvýšenej o jednu tretinu bol neprimeraný z hľadiska základných zásad ukladania sankcií alebo podmienok ukladania jednotlivých trestov.

Pre úplnosť považujem za nevyhnutné uviesť, že dôvod obnovy konania podľa § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním je rovnakej právnej sily, nie však významnejší ako ktorýkoľvek iný dôvod obnovy konania uvedený v § 394 Trestného poriadku.

Sťažovateľovi, ako bolo vyššie uvedené bol súdom uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 8 mesiacov. Uvedený trest napriek aplikácii §41 ods. 2 Trestného zákona v znení platnom pred vydaním nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 106/2011 neprekročil hornú hranicu trestnej sadzby určenej § 201 ods. 2 Trestného zákona.

Z ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že z hľadiska dôvodu obnovy konania pôvodne uložený trest musí byť v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a. V konkrétnom prípade sťažovateľ'a, ktorému bol uložený trest v trvaní 11 rokov a 8 mesiacov, v žiadnom prípade nemožno konštatovať, že ide o zrejmy nepomer v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Posudzovanie návrhu na povolenie obnovy konania z hľadiska dôvodu spočívajúceho v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 predstavuje právnu a nie skutkovú okolnosť. Preto túto okolnosť môže súd posúdiť priamo v konaní o návrhu na

povolenie obnovy a nie je potrebné ju osobitne posudzovať ešte raz v ďalšom konaní po povolení obnovy.

Ak v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania súd dospeje k záveru, že uložený trest nie je v zrejmom nepomere k trestu, ktorý by bol uložený, ak by v čase jeho rozhodovania neplatila časť § 41 ods. 2 Trestného zákona zrušená predmetným nálezom, potom nemá dôvod vyhovieť návrhu na povolenie obnovy konania.

S poukazom na všetky uvedené skutočnosti, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky dospela k záveru, že za splnenia všetkých procesných záruk postupom súdu, ktorým by nebola povolená obnova konania v nadväznosti na uplatnenie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 v trestnej veci sťažovateľa, by nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Keďže ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku garantuje nezávislosť súdu, neopomenuteľnou skutočnosťou vo vzťahu ku konajúcemu súdu je i sťažovateľom namietané právo na zákonného sudcu (podobné rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Indra proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 46845/99). Legitímnosť obavy sťažovateľa je tak opodstatnená tým, že člen odvolacieho senátu v konaní o povolení obnovy konania sa podieľal na rozhodovaní sťažovateľa o odvolaní voči odsudzujúcemu rozsudku.“.

8. K sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril aj predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý listom zo 17. októbra 2013 a 3. decembra 2013 sprostredkoval ústavnému súdu takéto stanovisko: *«I. Ustanovenie § 394 ods. 1 Trestného poriadku upravuje podmienky obnovy konania, ktoré sa týkajú nedostatkov skutkových zistení, vrátane osoby páchatela - ako skutočností alebo dôkazov súdu skôr neznámych, ktoré vyšli najavo až po právoplatnosti rozhodnutia. Netýkajú sa zmeny právneho stavu, t. j. zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu. Nález Ústavného súdu SR, že právny predpis, jeho časť alebo niektoré ustanovenie nie je v súlade s Ústavou, preto nemôže byť „novou skutočnosťou súdu skôr neznámou“ v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por. a tým len jednou z podmienok obnovy konania, ale ak bol z tohto dôvodu podaný návrh na obnovu konania, je dôvodom obnovy konania „ex lege“, t. j. na základe § 41b ods. 1 zákona, č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.*

II. Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza len zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu, je splnenie podmienok obnovy konania konštatované už v tomto ustanovení. Preto súd už nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.

III. Ak bolo použité ustanovenie podľa § 39 ods. 1 alebo ods. 2 písmeno a) až c) alebo písm. e) Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody vo vzťahu k trestnej sadzbe trestu odňatia slobody upravenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 21. decembra 2012, ustanovenie § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, v spojitosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 428/2012 21. decembra 2012, sa nepoužije.»

9. Právny zástupca sťažovateľa k už uvedeným vyjadreniam poskytol ústavnému 10. apríla 2014 svoje písomné stanovisko, z ktorého vyplýva, že «Ustanovenie § 41b zákona o konaní pred ústavným súdom konštatuje pre prípad v ňom uvedený splnenie podmienky (dôvodu) obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku (ustanovenia § 394 ods. 1 a ustanovení o postupe v konaní), aj keď sa dotknutý prípad netýka okolností činu alebo osoby páchatel'a, ale ústavným súdom konštatovaného nesúladu právneho predpisu, ktorý bol použitý pri rozhodovaní súdu v pôvodnom konaní, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou uvedenou v čl. 125 ods. 1 ústavy.

Ak ide o dôvod obnovy konania podľa ustanovenia § 41b zákona o konaní pred ústavným súdom, vo výroku uznesenia o povolení obnovy konania je potrebné uviesť ustanovenie § 41b tohto zákona a ustanovenie § 394 ods. 1 Trestného poriadku per analógiám (druhé z uvedených ustanovení sa použije analogicky vzhľadom na súčasné použitie prvého z nich, pričom priame, resp. samostatné použitie § 394 ods. 1 Trestného poriadku by nebolo právne výstižné).

Uvedené riešenie, vyplývajúce zo zákona o konaní pred ústavným súdom, je logicky spojené s okolnosťou, že v pôvodnom konaní bolo rozhodnuté podľa zákonného ustanovenia, nesúladneho s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou.

Na reparáciu takej situácie je potrebné potom v novom konaní rozhodnúť podľa ustanovenia, ktorého znenie už nekoliduje s právnou normou vyššieho stupňa právnej sily. V obnovenom konaní sa na tento účel použije ustanovenie čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ktorému zodpovedá ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona (príkaz retroaktivity priaznivej pre páchatel'a) - samotné právne účinky vyhlásenia nálezu ústavného súdu totiž nepôsobia späť (Čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky).

V prípade nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 428/2012 21. decembra 2012, je potrebné, ak trest ešte nebol vykonaný, nanovo uložiť trest v rámci inej, pre páchatel'a priaznivejšej trestnej sadzby, než ktorá bola pri pôvodnom rozhodovaní použitá.

Aby sa naplnil účel ustanovenia § 41b zákona o konaní pred ústavným súdom, musí teda dôjsť k opätovnému rozhodovaniu o treste. Kritériá ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku podmieňujú obnovu konania vo vzťahu k uloženému trestu zrejým nepomerom pôvodne uloženého trestu k závažnosti činu alebo pomerom páchatel'a. Splnenie tejto podmienky je v právnom režime naposledy označeného ustanovenia potrebné posúdiť, čo je však aplikovateľné len pri rovnakých zákonných podmienkach ukladania trestu v pôvodnom a v novom konaní, predovšetkým pri rovnakej trestnej sadzbe. V prípade nastalého, ústavným súdom konštatovaného nesúladu právnych predpisov, je však konkrétne vyjadreným dôvodom obnovy konania práve zmena trestnej sadzby.

Tento dôvod je právne založený vyhlásením nálezu ústavného súdu a nie je potrebné skúmať jeho splnenie. V nadväznosti na potenciálnu zmenu rozhodnutia, popísaná zmena sadzby vždy môže vyvolať zmenu rozhodnutia o treste. Trest je totiž primárne určovaný zákonom (zákonou trestnou sadzbou), a až sekundárne aplikačnou úvahou súdu o primeranosti výšky uloženého trestu, avšak len v rámci sadzby ustanovenej Trestným zákonom (čo je prelomené opäť len osobitnou zákonnou úpravou - § 39 tohto zákona).

Inak povedané, možnosť zmeny rozsudku vo výroku o treste nemožno už v štádiu konania o povolení obnovy konania odmietnuť, keď sa má pri novom rozhodovaní vychádzať s (dokonca významne) odlišnej trestnej sadzby.

Prezentovaný výklad je ústavne konformný, nakoľko v širšom rozsahu akceptuje z nálezu ústavného súdu odvoditeľné práva odsúdených páchatel'ov (právo na opätovné rozhodovanie o treste, nie však na vopred určené rozhodnutie. Z vyjadrenia Generálnej prokuratúry SR zo dňa 21. 10. 2013 na 7. strane vyplýva, že „...zrušenie časti asperačnej zásady neznamena, že trest musí byť uložený pod jednu polovicu...“ a že, „...by trest uložený pri hornej hranici trestnej sadzby odňatia slobody zvýšenej o jednu tretinu bol neprimeraný...“.

Názor Generálnej prokuratúry SR je tak do veľkej miery totožný s nezákonným názorom Krajského súdu v Trnave, pričom Generálna prokuratúra SR obhajuje nezákonné hodnotenie primeranosti trestu a tým dôvod na nepovolenie obnovy konania (ak by neplatila zrušená časť Nálezom) iným sudcom, čo je porušenie samo o sebe práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

Práve zákonná úprava (§397 ods. 2 Trestného poriadku) o rozhodovaní o povolení obnovy konania iným sudcom než sudcom, ktorý rozhodoval pôvodne, dáva záruku objektivity, že iný sudca riadne podrobí splnenie podmienok podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku. V opačnom prípade by rovnaký sudca išiel proti vlastnému rozhodnutiu o výške trestu, čo je nepravdepodobné. Toto sa však týka len splnenia podmienok „čisto“ podľa § 394 Trestného poriadku, a nie v prípade § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.

Pripomíname, že sťažovateľovi bol vymeraný „povinný a zákonný“ trest (nad 1/2 takto určenej zvýšenej trestnej sadzby), a to na základe protiústavného ustanovenia, a to len na základe odvolania prokuratúry a asperačnej zásade.

V prípade ak by jej nebolo (asperačnej zásady), nebolo by podané ani odvolanie prokuratúrou (keďže to bol jediný dôvod na jeho podanie) a uložený trest prvým stupňom 10 rokov a 4 mesiace by bol vo vzťahu k prokuratúre riadne a právoplatne uložený.

Návrh na povolenie obnovy konania by bolo možné zamietnuť, len ak by na podklade Nálezu Ústavného súdu SR došlo ku zmene Trestného zákona v neprospech obvineného, čo sa nestalo.».

10. V závere svojej argumentácie sťažovateľ konštatuje, že „Na základe vyššie uvedeného vyplýva, že Krajský súd v Trnave svojím uznesením zo dňa 11. 04. 2013, č. k. 6 Tos/55/2013 porušil práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a základných slobôd, týmto meníme petit návrhu a navrhujeme, aby Ústavný súd SR Nálezom takto rozhodol:

I. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a základného práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 04. 2013, čk. 6 Tos/55/2013-37, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 26. 02. 2013, čk. 2 Nt/66/2012-, boli porušené.

II. Ústavný súd SR uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 04. 2013, čk. 6 Tos/66/2013-37 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci.

III. L. H. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 € (slovom: desaťtisíc Eur), ktorému ich je Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2013 a 1 právny úkon vykonaný v roku 2014 v zmysle § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a), c), § 16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) L. H. v sume 418 €..“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak

ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 123/2014-37 z 19. marca 2014 prijal na ďalšie konanie, bolo posúdenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu v dvoch rovinách jeho interpretácie a aplikácie zákonných noriem vzťahujúcich sa na sťažovateľovu trestnú vec. V prvej rovine sa ústavný súd zaoberal otázkou splnenia podmienok obnovy konania v sťažovateľovej trestnej veci, a to vo vzťahu k záverom nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 21. decembra 2012 pod č. 428/2012 a ktorým ústavný súd rozhodol, že v § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „*súd uloží páchatel'ovi trest nad 1/2 takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody*“ nie sú v súlade s ústavou, a to ako sa s touto skutočnosťou vysporiadal krajský súd

vo svojom napadnutom rozhodnutí (bližšie pozri bod 3.1). V druhej rovine ústavný súd skúmal naplnenie zákonnej požiadavky zákonného sudcu, na splnenie ktorej mal krajský súd v zložení odvolacieho senátu rezignovať (bližšie pozri bod 3.2.).

II.A

Posúdenie splnenia podmienok obnovy konania

14. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

15. Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených

zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

18. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr nežnáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

19. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd svojím rozsudkom č. k. 4 T/13/2007-206 z 10. mája 2007 uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov a 4 mesiace (s použitím protiústavného návätia časti asperačnej zásady v časti týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu podľa výpočtu okresného súdu najmenej 10 rokov a 3 mesiace a najviac 13 rokov a 6 mesiacov). Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že krajský súd svojím rozsudkom sp. zn. 6 To/76/2007 zo 4. októbra 2007 postupujúc podľa odlišného výpočtu uložil sťažovateľovi trest/zmenil výšku pôvodne uloženého trestu na 11 rokov a 8 mesiacov. Podľa prepočtu trestnej sadzby použitého krajským súdom použitím protiústavného návätia časti asperačnej zásady týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu bola

dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody vo výmere 11 rokov a 5 mesiacov a horná hranica zvýšenej trestnej sadzby v maximálnej hranici 16 rokov. Oba súdy takto pri ukladaní trestu sťažovateľovi *prima facie* postupovali podľa protiústavného náveta časti asperačnej zásady týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu, keď sťažovateľovi uložili trest odňatia slobody v dolnej hranici zvýšenej hranice trestnej sadzby líšiac sa iba rozdielne použitým výpočtom.

20. Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania, ktorý okresný súd uznesením sp. zn. 2 Nt/66/2012 z 26. februára 2013 zamietol a krajský súd v sťažnostnom konaní uznesením sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 potvrdil, resp. sťažovateľom podanú sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Postup všeobecných súdov pri rozhodovaní o návrhu na obnovu konania bol založený na predpoklade, že sťažovateľovi pôvodne uložený trest odňatia slobody nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu a účelu trestu.

21. Krajský súd v uznesení sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 k výške trestu dôvodil, že *„Treba povedať hneď úvodom, že okresný súd sa vecou zaoberal pomerne podrobne a v súlade so zákonom. Jeho zistenia brali už na zreteľ i Nález Ústavného súdu SR zo dňa 28. 11. 2012 a napriek tomu nezistil dôvod a podmienky na povolenie obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. Konštatácie obhajoby a jej právne závery totálne spochybňujú rozhodnutie súdu I. stupňa, napriek tomu, že ten konal v celom rozsahu lege artis. Svoje rozhodnutie pomerne obsiahlo zdôvodnil a svoj záver vysvetlil, jeho odôvodnenie si v celom rozsahu osvojuje i odvolací súd.*

Pretože krajský súd nezistil žiadny dôvod na zmenu, alebo zrušenie ktorejkoľvek časti napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.“

22. Vzhľadom na obsahovú spojitosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 s uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Nt/66/2012 z 26. februára 2013 považoval ústavný súd za potrebné poukázať aj na vybranú časť tohto rozhodnutia, z ktorej vyplýva, že *„Rozhodovanie o návrhu na povolenie konania je však podmienené materiálnou podmienkou spočívajúcou v povinnosti súdu konajúceho o návrhu na povolenie*

obnovy konania, vyhodnotiť vplyv nového dôkazu na už ustálený skutkový stav. Napriek tomu je v tomto štádiu rozhodovania potrebné, aby súd vyhodnotil nový dôkaz z hľadiska jeho novosti a spôsobilosti odôvodniť iné rozhodnutie o treste.

Za skutočnosti súdu skôr neznáme sa považujú také, ktoré neboli predmetom dokazovania alebo zisťovania pred rozhodnutím, ktorého sa týka návrh na obnovu konania. Takouto skutočnosťou je objektívne existujúci jav, ktorý nie je v tej istej veci dôkazom, ktorý však môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci. Za dôkazy súdu skôr neznáme sa považujú predovšetkým dôkazy, ktoré neboli vykonané v pôvodnom konaní, alebo v pôvodnom konaní boli vykonané, ale s novým obsahom, odlišným od obsahu v pôvodnom konaní vykonaných dôkazov.

Je dôležité pripomenúť, že obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, a teda akýkoľvek zásah do právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu je prípustný iba vo výnimočných prípadoch (Rt 5Tost/1/2008).

V konaní o návrhu na povolenie obnovy konania neplatí revízny princíp, preto je súd oprávnený zaoberať sa len tými výrokmi, pri ktorých sa navrhovateľ obnovy konania domáha (R3 2/1992).

Súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že podmienky na povolenie obnovy konania v trestnej veci Okresného súdu Trnava pod sp. zn. 4 T/13/2007 v zmysle § 394 Trestného poriadku neboli splnené, nakoľko aj napriek existencii skutočnosti súdu skôr neznámej nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 28. 1. 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011), pôvodne uložený trest odňatia slobody nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu a tiež nie je v zrejmom nepomere s účelom trestu. Jedná sa o trest odňatia slobody uložený v rozmedzí trestnej sadzby zohľadňujúc ustanovenie § 41 ods. 2 Trestného zákona a to v zmysle zásad pre uloženie úhrnného trestu.“.

23. Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (napr. IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06), z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej

moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

24. Pojem svojvôle možno aplikovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než v zákonom ustanovenom a právnom myslení či konsenzuálne akceptovanom význame alebo bez bližších nerozpoznateľných kritérií. Označené porušenie niektorej z noriem jednoduchého práva v dôsledku svojvôle alebo v dôsledku interpretácie, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, mohlo byť spôsobilé zasiahnuť do označených základných práv sťažovateľa.

25. Ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy v posudzovanom prípade konštatovali nesplnenie podmienok obnovy konania, tak ako to predpokladá § 394 Trestného poriadku, a to z dôvodu, že síce pripustili, že nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 je skutočnosťou skôr neznámou, avšak sťažovateľovi pôvodne uložený trest odňatia slobody nebol v zrejmom nepomere k závažnosti trestného činu, za ktorý bol odsúdený, a taktiež nebol v zrejmom nepomere k účelu trestu. Inými slovami, všeobecné súdy v posudzovanom prípade vychádzajúc z okolností sťažovateľovej trestnej veci prejedikovali ďalší svoj postup v prípade povolenia obnovy konania v tom smere, že nové rozhodnutie, ktoré by mohlo byť vydané, by pre sťažovateľa ako odsúdeného nebolo priaznivejšie vo výške uloženého trestu, resp. že by sťažovateľovi uložili trest odňatia slobody v obdobnej výmere. S týmto záverom polemizoval aj právny zástupca sťažovateľa, ktorý mu oponoval svojím postojom, z ktorého vyplýva, že *„Trest je... primárne určovaný zákonom (zákonou trestnou sadzbou), a až sekundárne aplikačnou úvahou súdu o primeranosti výšky uloženého trestu, avšak len v rámci sadzby ustanovenej Trestným zákonom... Inak povedané, možnosť zmeny rozsudku vo výroku o treste nemožno už v štádiu*

konania o povolení obnovy konania odmietnuť, keď sa má pri novom rozhodovaní vychádzať s (dokonca významne) odlišnej trestnej sadzby.“.

26. Ak by krajský súd ako súd odvolací (obdobne platí aj pre právne závery okresného súdu, pozn.) pri svojom pôvodnom rozhodovaní o treste vychádzal iba z prvej časti vety § 41 ods. 2 Trestného zákona, ukladal by sťažovateľovi trest v rámci trestnej sadzby v rozmedzí od 7 rokov do 16 rokov, a nie v rozmedzí od 11 rokov a 5 mesiacov do 16 rokov. Ústavný súd v rozsahu uvedeného (pozri tiež bod 19) v súhrne konštatuje, že oba súdy v pôvodnom konaní uložili sťažovateľovi trest odňatia slobody s použitím protiústavného náveta časti asperačnej zásady týkajúcej sa ukladania úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, pričom nemožno bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť, že v prípade nepostupovania podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona textu za bodkočiarkou by všeobecné súdy uložili iný, pre sťažovateľa priaznivejší trest. Keďže krajský súd v napadnutom rozhodnutí už uvedené skutočnosti nezohľadnil, porušil sťažovateľove práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

27. Uvedené závery ústavný súd potvrdil tiež vo svojom zjednocujúcom stanovisku sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014, v ktorom uviedol: *„Bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nález o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto je v plnom rozsahu aplikovateľné nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“* (pozri tiež bod 8).

II.B

Posúdenie otázky zákonného sudcu

28. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

29. Podľa § 397 ods. 2 Trestného poriadku o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

30. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06) a tiež sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

32. Z uvedeného vyplýva, že ústavný princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, ktorá na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred stanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“.

33. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. mája 2000).

34. Ústavný súd zo zápisnice o verejnom zasadnutí zo 4. októbra 2007 týkajúcej sa konania o odvolaní sťažovateľa a prokurátora proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 T 13/07 z 10. mája 2007, ako aj zo zápisnice o neverejnom zasadnutí z 11. apríla 2013 týkajúcej sa konania o podanej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Nt/66/2012 z 26. februára 2013 zistil, že sudca krajského súdu JUDr. Pavol Sládok bol činný ako člen senátu v obidvoch sťažovateľom namietaných konaniach. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľom prezentované námietky a spočívajúce v jeho vyjadrení, že *„Je predsa nemysliteľné a nepredstaviteľné, aby sudca, ktorý mi v roku 2007 zvýšil trest na základe asperačnej zásady, ktorá je a bola protiústavná mi v roku 2013 povolí obnovu konania.“*, nachádzajú nielen svoje logické opodstatnenie, ale aj zákonný rámec vyjadrený § 397 ods. 2 Trestného poriadku s dôsledkom porušenia nielen zákona, ale aj sťažovateľom namietaného porušenia jeho ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Najvyšší súd vo svojom uznesení sp. zn. 2 Ntd 5/2006 z 21. februára 2006 uviedol, že *„Úprava v ustanovení § 397 ods. 2 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, že o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni, reflektuje nepochybne na skutočnosť, že sudca, resp. sudcovia (ako členovia senátu), ktorí sa zúčastnili na rozhodnutí v pôvodnom konaní, nedisponujú potrebnou neustrannosťou, pretože v konaní o spomenutom mimoriadnom opravnom prostriedku by sa mali znovu zaoberať meritom veci, a to aj z hľadiska opätovného posudzovania dôkazov, ktoré slúžili ako podklad ich rozhodnutia v pôvodnom konaní.“*

Predchádzajúca úprava (zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom v znení neskorších predpisov) nevylučovala samosudcu alebo sudcov tvoriacich senát, ktorí sa zúčastnili rozhodovania v pôvodnom konaní, z konania o návrhu na povolenie obnovy

konania. Ustanovenie § 397 ods. 2 Trestného poriadku nevyžaduje existenciu pochybnosti o nezáujatosti z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku. Nestrannosť sudcov sa tu chráni absolútne z dôvodu vylúčenia možnosti vzniku pochybností o nestrannosti súdu, ktoré by nevyhnutne nastali práve preto, že opäť by mali rozhodovať tí istí sudcovia, ktorí boli zainteresovaní na pôvodnom rozhodnutí ktoré sa má preskúmať v obnovovacom konaní.

Medzi podmienky konania o spomenutom mimoriadnom opravnom prostriedku nepochybne treba zahrnúť aj to, ktorý samosudca alebo senát súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, sa môže zúčastniť konania o podanom návrhu na povolenie obnovy konania.

Celkom na záver... treba uviesť, že aj v prípade vylúčenia sudcu podľa § 397 ods. 2 Trestného poriadku bude treba postupovať podľa § 32 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku, t. j. že vylúčeného sudcu bez ďalšieho nahradí iný sudca určený na zastupovanie rozvrhom práce, lebo ide o analogickú situáciu ako pri vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo ods. 3 Trestného poriadku, pričom rozhodovanie nadriadeného súdu je viazané na oznámenie zaujatosti z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku.“.

36. Ústavný súd v zhode s už uvedenými závermi najvyššieho súdu uzatvára, že dôvodom prijatia zákonnej úpravy § 397 ods. 2 Trestného poriadku bolo prehĺbenie objektivity konania a odstránenie prípadných pochybností v ďalšom konaní. Uvedené dôvody musia primerane platiť nielen pre súd prvého stupňa, ale rovnako pre súd odvolací, a to o to viac, ak práve krajský (odvolací) súd tak v pôvodnom, ako i v tomto konaní (o povolení obnovy konania) bol súdom „vecne“ rozhodujúcim. Reštriktívny a prísne formálny výklad ustanovenia § 397 ods. 2 Trestného poriadku použitý predsedom krajského súdu (pozri bod 6) preto bez ďalšieho nemožno považovať za ústavne konformný.

37. Procesný postup všeobecného súdu, v ktorom o veci účastníka konania nerozhodol zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy a napokon aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodnutie vydané v takomto konaní nemôže byť ústavne akceptovateľné. V dôsledku toho ústavný súd konštatuje, že krajský súd porušil tiež sťažovateľovo právo na zákonného

sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

38. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

39. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013. Na základe konštatovania porušenia ústavnosti v danej veci v dôsledku vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľa ústavný súd uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Tos/55/2013 z 11. apríla 2013 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

40. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľ v zmysle citovanej zákonnej požiadavky (§ 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde) musí odôvodniť, z akých dôvodov požaduje toto zadosťučinenie. Sťažovateľ najprv uplatnil nárok na primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a následne vo svojom vyjadrení z 10. apríla 2014 požadoval primerané

finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €. Ústavný súd konštatuje, že nezistil skutočnosti odôvodňujúce priznanie sťažovateľom požadovaného finančného zadosťučinenia, pričom zdôrazňuje, že sťažovateľ ani nešpecifikoval v podanej sťažnosti, z akého dôvodu požaduje priznanie ním požadovanej výšky finančného zadosťučinenia. Za primerané okolnostiam posudzovanej veci považuje ústavný súd, ak bude zrušené napadnuté rozhodnutie krajského súd, čím sa v konečnom dôsledku zjedná náprava, požadovaná sťažovateľom. Ústavný súd preto zadosťučinenie nepriznal, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku.

41. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd priznal právnym zástupcom sťažovateľa vyčíslenú úhradu za tri úkony právnej služby (2 právne úkony vykonané v roku 2013 – prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti a 1 právny úkon vykonaný v roku 2014 – vyjadrenie) v súlade s § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a), c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to v celkovej sume 418 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2014

